

Klassiska noveller Nr 7

S. A. Duse:

Ett minne

Klassiska noveller 7.

S. A. Duse – Ett minne. Skiss.

Återutgivning av text från 1916

av S. A. Duse

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-512-2

Copyright © 2019 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksforlaget.se

Förord

På ålderns höst sitter Ingvar Felsen och tänker på gamla minnen. Han funderar framför allt på ett känslösamt möte med då 20-åriga Gerda.

Ett möte som slutade med att bådass liv förstördes.

I början av 1900-talet var noveller och följetonger en viktig del av innehållet i svenska dagstidningar.

I den nya serien "Klassiska noveller" kan du läsa många av de här historiskt viktiga berättelserna.

En av de flitigaste svenska författarna under 1910- och 1920-talen var yrkesmilitären Samuel August Duse (1873–1933).

Han skrev 100-tals tidningstexter om bland annat krig, nyhetshändelser och romantik. Men han var framför allt känd för sina deckare om mästardetektiven Leo Carrington.

Den här texten publicerades ursprungligen i april år 1916 i dagstidningen "Upsala Nya Tidning" med titeln "Ett minne. Skiss".

I den här e-boken publicerar vi originalets text ordagrant och helt utan ändringar; alla namn, uttryck och till och med felstavningar har behållits.

S. A. Duse: Ett minne

Den här texten publicerades ursprungligen i april år 1916 i dagstidningen "Upsala Nya Tidning" med titeln "Ett minne. Skiss". Författare till texten är S. A. Duse (1873–1933).

Det var påskafton.

Ingvar Felsen satt ensam i sitt arbetsrum. Han stirrade in i kaelugnens glöd och tycktes vara försjunken i djupa tankar.

Den förargliga gikten hade ansatt honom värre än på länge och tvingat honom att hålla sig hemma just i afton, då hans gamla vänner samlades till ett fästligt lag. Aldrig hade han känt ensamheten så tryckande tung som nu. Och hans funderingar i denna ensamhet voro inte de gladaste. Trots hans försök att skingra de dystra tankarna återvände de ständigt med en förunderlig envishet till samma sak, en påskafton för många år sedan, då han plötsligt ställdes inför ett avgörande i sitt liv och gjorde sitt val — som han sedan ständigt ångrat.

Hon kom till honom denna minnesrika afton, hon, den vackra, tjuguariga flickan, för vilken han var förmyndare. En smula blyg och försagd var hon. Aldrig skall han glömma den täcka rodnaden på hennes kinder, då hon kom fram med sitt ärende och bad om hans råd.

Han var då fyrtiofem år och Gerda Holdt, som sagt, tjugu. Allt

sedan hennes föräldrars död hade han varit icke blott hennes förmyndare, utan även hennes förtrogne vän, som hon oaktat den stora skillnaden i ålder behandlade nästan som en jämnårig.

Gerda var en förtjusande uppenbarelse med sin friska naturlighet och sitt glättiga humör. Hon ansågs allmänt vara en ovanligt vacker flicka, och Ingvar Felsen, som hade öppna ögon för hennes ungdomliga fågring, kände i hennes närvaro alltid något besynnerligt i sitt inre.

Var han kär i henne? Den frågan hade han många gånger gjort sig och lika många gånger lämnat den obesvarad. Säkert var emellertid att ingen kvinna någonsin tjsat honom som hon.

Någon gång hade det väl hänt att han fantiserat över hur det skulle vara att ständigt ha denna älskliga kvinna i sin närhet, att framleva sitt liv vid hennes sida. Men han förkastade genast alla sådana tankar. Hans ålder och inbitna ungarlsvanor, hans uteliv och många vänner! Nej, ett äktenskap skulle bli för stor omstörtning i hans liv. Och för övrigt skulle en ung flicka naturligtvis aldrig vilja gifta sig med en så gammal man. Tjugufem års skillnad i ålder måste från hennes sida vara en oöverstiglig klyfta.

Han mindes nu hur han denna påskafton för femton år sedan vänligt som alltid bad den unga flickan stiga in och slå sig ned. Först hade han inte lagt märke till hennes förlägna min. Men när han bad henne komma fram med det hon hade på hjärtat — han skulle råda henne som den gamla förståndiga farbror han i själva verket var — då märkte han att hennes rodnad blev allt djupare, och att tårarna hotade att bryta fram.

Ingvar Felsen såg att flickan utkämpade någon strid i sitt inre, men han anade icke vad det gällde. Så småningom började hon lätta

sitt hjärta. Alltsedan hennes mor dog, och hon blev ensam i världen, hade denna ensamhet förefallit henne mera avskräckande än något annat. Hon kände att hon längtade oerhört efter ett hem tillsammans med en man, som hon kunde hålla av och göra lycklig.

Nu hade hon fått ett anbud —

»Nåväl?» frågade Ingvar Felsen, som med stigande oro lyssnat till henne. »Vad svarade du?»

»Jag har ännu inte givit mitt svar», sade hon sakta. »Jag vill först ha ett råd av dig, gamle vän. Svara mig därför på denna fråga: Om en kvinna inte älskar den man, som erbjuder henne sin hand, men ändå tycker ganska bra om honom och tror eller är övertygad om, att han är uppriktigt kär i henne — skall hon då gifta sig med honom?»

»Det vore att bedraga honom.»

»Ingalunda, åtminstone i detta fall. Du tror mig väl inte om att kunna hyckla en kärlek, som jag inte känner? Den man det här gäller vet, att jag inte älskar honom, men han är nöjd om jag vill bli hans hustru. Han är övertygad om att vi båda skola bli lyckliga.»

»Och du, Gerda?» frågade Felsen osäkert. »Är du — fri, eller är det en annan?»

Hon böjde ned huvudet, när hon sakta svarade: Jag — jag älskar en annan. Men han anar det inte, och jag kan ju inte gå till honom och tala om det. Han kommer nog aldrig att få veta det. Och för övrigt skulle han säkert inte dela mina känslor. Han anser mig vara bara ett barn och tycker kanske att han själv är för gammal —

I detta ögonblick gick det runt i Ingvar Felsens huvud. Kunde det vara honom hon menade med denne andre?

»Gammal», sade han förvirrad. »Är det stor skillnad i ålder?»

»Tjugufem år», svarade hon utan att se upp. Därför såg hon häl-

ler inte hur upprörd han blev. Nu förstod han ju att det var honom det gällde. Och hade han följt sitt inres maning, skulle han impulsivt ha slutit den unga flickan i sina armar och tryckt sina läppar mot hennes. Ty nu kände han att han älskade henne.

Men i stället satt han där till en början som lamslagen. Han vågade inte ens se på henne. Och i sina tankar såg han framtiden med barnungar, bråkiga och elaka, omsorger och bekymmer av helt annat slag än han hade nu. Det skulle bli ett nytt liv under helt och hållet nya förhållanden — och vid hans ålder!

Han hade rest sig upp och gick nervöst fram och tillbaka på golvet, medan dessa tankar korsade hans hjärna. Den unga flickans ängsliga blickar följde honom med en skymt av hopp. Men han såg inte på henne.

Efter en liten stund började han fråga henne om friaren, vem han var, förmögenhetsförhållanden och dylikt. Hon svarade med en tröstlös ton, men av svaren framgick att mannen i fråga, som för resten inte var obekant för Felsen, var en duktig karl och att partiet inte var det sämsta.

Plötsligt stannade Ingvar Felsen framför henne, och nu såg han henne ständigt i ögonen. Han hade gjort sitt val.

»Du har bett mig om ett råd, Gerda», sade han med en röst, så sträv och hård, att den överraskade honom själv. »Och jag skall ge dig det. Är du övertygad om att han värkligen älskar dig, så tag honom. Han passar dig säkert bättre än den andre. En ung flicka, som gifter sig med en gammal man, får oftast ångra sig bittert.»

Hon gick, kämpande med sina tårar. Aldrig skulle Ingvar Felsen glömma den sista blick hon gav honom. Han kände det som om han begått ett brott. Och samma gnagande känsla hade han sedan alltid

haft, så snart han tänkte på henne.

Detta var femton år sedan.

Och nu satt han här ensam och sjuk och tänkte på vad som hände honom denna dag, då han gjorde sitt val för livet. Och han tänkte också på Gerda Holdts korta och tragiska levnadssaga.

Hon gifte sig efter hans råd och blev så olycklig en kvinna kan bli. Kanske hennes köld släckte mannens kärlek. I varje fall övergav han henne efter några år, sedan han på misslyckade spekulationer förstört hela hennes förmögenhet.

Först efter hennes död — i misär någonstans utomlands — fick Ingvar Felsen veta allt detta. Men då var det för sent att gottgöra. —

Fakta: Författaren S. A. Duse

Namn: Samuel August Duse.

Född: 2 augusti 1873, Stockholm.

Död: 9 februari 1933, Stockholm.

Föräldrar: kammarjunkare Carl Patrik Teodard Duse och Anna Matilda Forssberg.

Engelskspråkiga deckare är fyllda av just... privatdeckare, medan svenska nästan bara har poliser i huvudrollerna.

Men när den första svenska deckarvågen började år 1913 så var det en privatdetektiv i huvudrollen: Leo Carrington. Denne driver en kombinerad advokat- och detektivbyrå, är en mästare i förklädnad, ekonomiskt oberoende och är så bra på att lösa brott att polisen ofta låter honom ta hand om svårlösta brottsutredningar.

Detektiven Carrington skapades av en av svensk kulturs mest spännande personligheter, Samuel August Duse.

Han började sin karriär inom militären och var yrkesofficer inom Svea artilleriregemente.

Men det var som äventyrare han första gången skapade rubriker. Han deltog i den svenska Antarktisexpeditionen 1901-1904 som me-

teorolog och kartograf. Han tillbringade en mycket tuff vinter i Hop-pets vik i Sydpolshavet, en av de svåraste som några forskare upplevt. Han skrev ner sina upplevelser i boken "Bland pingviner och sälar" vilket gjorde honom berömd i hela landet.

Under de följande åren skrev han flera pjäser men gled sakta men säkert över till berättelser om äventyr och brott. Ofta skrev han under pseudonymen Sam Sellén.

År 1913 publicerades hans första Leo Carrington-deckare, "Stilett-käppen", som blev en stor succé. Inspirationen till Leo Carrington är hämtad från Sherlock Holmes, något som inte minst märks i slutet av böckerna då deckaren presenterar alla ledtrådar och pekar ut en mördare.

Framgången gjorde att "S. A. Duse" på egen hand skapade den första svenska deckarvågen. I snabb följd kom böckerna "Det nattliga äventyret" (1914), "Spader kung" (1915), "Doktor Smirnos dagbok" (1917), "De fyra klöveressen" (1918), "Cobra-mysteriet" (1919), "Antisemiten" (1921), "Nattens gåta" (1922), "Leo Carringtons dubbelgångare" (1923), "Hemligheten" (1924), "Fallet Dagmar" (1925), "Skuggan" (1926), "Pistolskottet" (1928) och "Zuleikas hämnd" (1929).

Böckerna gavs ut i upplaga efter upplaga och spreds över hela världen med översättningar till ett dussintal språk.

Trots att han led av svåra smärtor efter skador under vintern vid Sydpolen var Duse flitig skribent, föreläsare och aktiv i olika sällskap. Han var också en uppmärksam målare och skulptör.

Den svenske deckarförfattaren avled i februari 1933 och ligger begravd på Norra Begravningsplatsen i Stockholm.

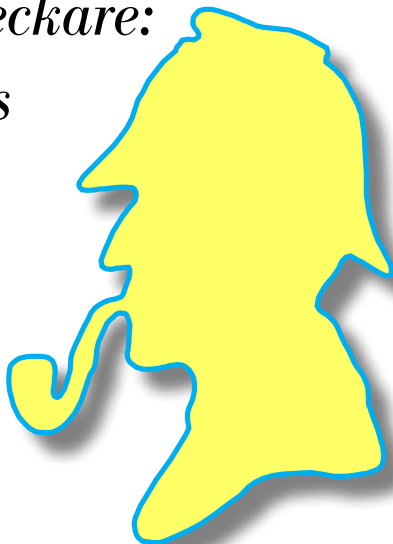

Samuel August Duse.

*Om du gillade den här e-boken
så kolla in våra deckare:*

- *Sherlock Holmes*
- *Filip Collin*
- *Leo Carring*
- *Asbjörn Krag*
- *Auguste Dupin*
- *Dick Donovan*

Mer info: www.klassiskadeckare.se